

ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФАКУЛЬТЕТ СУСПІЛЬНИХ НАУК
Кафедра політології і державного управління

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ
Ужгородський національний університет
ФАКУЛЬТЕТ СУСПІЛЬНИХ НАУК
«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Декан факультету суспільних наук
/Остапець Ю. О./
«28» червня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ГЕНДЕРНИЙ АНАЛІЗ ПОЛІТИКИ

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність	052 Політологія
Освітня програма	Політологія
Статус дисципліни	Вибіркова
Мова навчання	Українська

Робоча програма навчальної дисципліни «Гендерний аналіз політики» для здобувачів вищої освіти галузі знань **05 Соціальні та поведінкові науки** спеціальності **052 Політологія** освітньої програми «Політологія».

Розробниця: Колодій М.М., старша викладачка кафедри політології і державного управління

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні

кафедри політології і державного управління

протокол № 10 від 27 червня 2024 р.

Завідувач кафедри Ключкович А.Ю.

Схвалено науково-методичною комісією факультету суспільних наук

протокол № 8 від 27 червня 2024 р.

Голова науково-методичної комісії Попадич О.О.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 4	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 120	4	
Кількість модулів – 2	Семестр:	
Тижневих годин для денної форми навчання: 4 аудиторних – 48 самостійної роботи студента – 72	2	
	Лекції:	
	26	
	Практичні (семінарські):	
	22	
Вид підсумкового контролю: залік.	Лабораторні:	
	-	
Форма підсумкового контролю: усна.	Самостійна робота:	
	72	

2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою навчальної дисципліни «Гендерний аналіз політики» є вивчення сутності гендерного аналізу та особливостей його застосування у сфері політичних відносин.

Завдання навчальної дисципліни:

- 1) ознайомити здобувачів вищої освіти з поняттям та змістом гендерного аналізу;
- 2) сформувані знання про різновиди гендерного аналізу та можливості їх застосування до аналізу сфери політичних відносин;
- 3) виробити практичні навички складання програми гендерного аналізу, визначення інструментарію, планування аналітичної діяльності у межах використання методу;
- 4) сформувані знання про гендерні розриви в політиці та способи їх дослідження інструментарієм гендерного аналізу;
- 5) ознайомити здобувачів вищої освіти із суспільним, суспільно-політичним та науково-теоретичним контекстом використання гендерного аналізу;
- 6) сформувані знання про значення застосування гендерного аналізу у дослідженнях управлінських практик органів державної влади та органів місцевого самоврядування;
- 7) сформувані знання про аналітичні можливості форм та похідних гендерного аналізу (гендерна експертиза, гендерний аудит, гендерна оцінка та ін.).

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

- 1) **Інтегральна компетентність:** здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у політичній сфері, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, із застосуванням теорій і методів політичної науки.
- 2) **Загальні компетентності:**
 - ЗК03. Здатність бути критичним і самокритичним.
 - ЗК04. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).
 - ЗК06. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
 - ЗК08. Здатність працювати у міжнародному контексті.
- 3) **Спеціальні компетентності:**
 - СК01. Здатність використовувати категорійно-понятійний та аналітично-дослідницький апарат сучасної політичної науки.
 - СК06. Здатність аналізувати публічну політику на місцевому, національному, європейському та глобальному рівні.
 - СК07. Здатність застосовувати теорії та методи прикладної політології, політичних комунікацій, спеціальних політологічних дисциплін у професійній діяльності.
 - СК12. Здатність до виконання політико-проектувальних, організаційних і консультаційних функцій з метою забезпечення діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування, політичних суб'єктів і громадських організацій різного рівня.

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовами вивчення навчальної дисципліни «Гендерний аналіз політики» є опанування таких навчальних дисциплін (ОК) освітньої програми (ОП):

- ОК31 Методологія політичних досліджень
- ОК28 Практична соціологія

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми вивчення навчальної дисципліни «Гендерний аналіз політики» повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Розуміти предметну область, етичні та правові засади професійної діяльності.	ПРН-01.
Вміти критично мислити у сфері професійної діяльності.	ПРН-03.
Вміти використовувати базовий категорійно-понятійний та аналітично-дослідницький апарат сучасної політичної науки.	ПРН-08.
Вміти аналізувати публічну політику на місцевому, національному, європейському та глобальному рівні.	ПРН-13.
Проводити експертизи та виконувати консультаційні функції для органів державної влади та органів місцевого самоврядування, політичних суб'єктів і громадських організацій національного і міжнародного рівня.	ПРН-20.

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «Гендерний аналіз політики»:

Очікувані результати навчання з дисципліни	Шифр ПРН
Розуміти сутність та особливості застосування гендерного аналізу у дослідженнях політичних відносин.	ПРН-01.
Вміти здійснювати дослідницьку професійну діяльність, з урахуванням гендерних потреб, інтересів, прав та можливостей різних груп жінок та чоловіків.	ПРН-03.
Вміти приймати обґрунтовані політичні та управлінські рішення на основі даних гендерного аналізу та аналізу потреб людини (практичних та стратегічних).	ПРН-08.
Вміти визначати гендерні розриви соціально-політичного розвитку на національному, місцевому та глобальному рівнях з урахуванням гендерного підходу	ПРН-13.
Вміти організовувати діяльність органів влади та інших організацій політичної сфери на основі результатів та рекомендацій гендерного аналізу.	ПРН-20.

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є:

- залік;
- контрольна робота;
- відповіді на практичних заняттях;
- індивідуальна робота у формі аналітичного есе;
- презентація результатів індивідуальної роботи здобувача.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми поточного контролю: усні відповіді на практичних заняттях, написання аналітичного есе.

Форма модульного контролю: письмова контрольна робота.

Форма підсумкового семестрового контролю: усний залік.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 1)

Поточне оцінювання та самостійна робота										Модульна контрольна робота	Сума
Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема 4	Тема 5	Тема 6	Тема 7	Тема 8	Тема 9	Тема 10	50 балів	100 балів
10 балів	10 балів	10 балів	10 балів	10 балів	X	X	X	X	X		

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 2)

Поточне оцінювання та самостійна робота										Модульна контрольна робота	Сума
Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема 4	Тема 5	Тема 6	Тема 7	Тема 8	Тема 9	Тема 10	50 балів	100 балів
X	X	X	X	X	10 балів	10 балів	10 балів	10 балів	10 балів		

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1		Модуль 2		Разом за два модулі	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Практичні заняття	5	30	5	30	10	30
Аналітичне есе	1	10	1	10	2	10
Презентація результатів індивідуальної роботи	1	10	1	10	2	10
Модульна контрольна робота	1	50	1	50	2	50
Разом	x	100	x	100	x	100

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Модульна контрольна робота складається з трьох рівнів завдань.

Перший рівень завдань складають тести. Тести призначені оцінити знання понятійно-категоріального змісту та тематичної проблематики навчальної дисципліни, яка надавалася на лекціях і обговорювалася на практичних заняттях. Максимальна кількість балів за виконання першого рівня завдань 20 балів.

Другий рівень завдань складають відкриті запитання, які покликані з'ясувати розуміння основних принципів, функцій, форм та різновидів досліджуваних явищ та процесів. Максимальна кількість балів за виконання завдань другого рівня 15 балів.

Третій рівень завдань представлено питаннями (питанням), які мають творчо-аналітичний характер та покликані з'ясувати вміння здобувачів вищої освіти обґрунтовувати та аргументувати висновки з проблематики навчальної дисципліни. Максимальна кількість балів за виконання завдань третього рівня 15 балів.

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

Відповідно до «Положення про порядок та методику проведення семестрових (курсівих) екзаменів і заліків в Ужгородському національному університеті» (затверджено Наказом Ректора ДВНЗ «УжНУ» № 698/01-17 від 08.05.2015 р.), знання здобувачів вищої освіти оцінюються як з теоретичної, так і з практичної підготовки за такими критеріями:

- 1) оцінку «відмінно» (90-100 балів, А) заслуговує здобувач, який:
 - всебічно і глибоко володіє навчально-програмовим матеріалом;
 - вміє самостійно виконувати завдання, передбачені програмою, використовує набуті знання і вміння у нестандартних ситуаціях;
 - засвоїв основну і ознайомлений з додатковою літературою, яка рекомендована програмою;
 - засвоїв взаємозв'язок основних понять дисципліни та усвідомлює їх значення для професії, яку він набуває;

- вільно висловлює власні думки, самостійно оцінює різноманітні життєві явища і факти, виявляючи особистісну позицію;

- самостійно визначає окремі цілі власної навчальної діяльності, виявив творчі здібності і використовує їх при вивченні навчально-програмового матеріалу, проявив нахил до наукової роботи.

2) оцінку « добре » (82-89 балів, В) – заслуговує здобувач, який:

- повністю опанував і вільно (самостійно) володіє навчально-програмовим матеріалом, в тому числі застосовує його на практиці, має системні знання в достатньому обсязі відповідно до навчально-програмового матеріалу, аргументовано використовує їх у різних ситуаціях;

- має здатність до самостійного пошуку інформації, а також до аналізу, постановки і розв'язування

проблем професійного спрямування;

- під час відповіді допустив деякі неточності, які самостійно виправив, добирає переконливі аргументи на підтвердження вивченого матеріалу;

3) оцінку «добре» (74-81 бал, С) заслуговує здобувач, який:

- в цілому навчальну програму засвоїв, але відповідає на екзамені з певною кількістю помилок;

- вміє порівнювати, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, в цілому самостійно застосовувати на практиці, контролювати власну діяльність;

- опанував навчально-програмовий матеріал, успішно виконав завдання, передбачені програмою, засвоїв основну літературу, яка рекомендована програмою;

4) оцінку «задовільно» (64-73 бали, D) – заслуговує здобувач, який:

- знає основний навчально-програмовий матеріал в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії;

- виконує завдання непогано, але зі значною кількістю помилок;

- ознайомлений з основною літературою, яка рекомендована програмою;

- допускає на заняттях чи екзамені помилки при виконанні завдань, але під керівництвом викладача знаходить шляхи їх усунення.

5) оцінку «задовільно» (60-63 бали, E) – заслуговує здобувач, який:

- володіє основним навчально-програмовим матеріалом в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії, а виконання завдань задовольняє мінімальні критерії. Знання мають репродуктивний характер.

6) оцінка «незадовільно» (35-59 балів, FX) – виставляється здобувачу, який:

- виявив суттєві прогалини в знаннях основного програмового матеріалу, допустив принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань.

7) оцінка «незадовільно» (35 балів, F) – виставляється здобувачу, який:

- володіє навчальним матеріалом тільки на рівні елементарного розпізнавання і відтворення окремих фактів або не володіє зовсім;

- допускає грубі помилки при виконанні завдань, передбачених програмою;

- не може продовжувати навчання і не готовий до професійної діяльності після закінчення університету без повторного вивчення даної дисципліни.

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Зміст навчальної дисципліни

МОДУЛЬ І. ПЕРЕДУМОВИ ВИНИКНЕННЯ ГЕНДЕРНОГО АНАЛІЗУ

Тема 1. Зміст концепції гендерної рівності.

Визначення базових понять: стать та гендер. Сутність статево-рольової та соціально-рольової (гендерної) поведінки людини. Гендерні відносини: ознаки наскрізності.

Особливості функціонування гендеру в політичній сфері. Гендерний компонент у системі політики. Зміст та особливості гендерного підходу до політики.

Гендерний аналіз політики. Конфігурації гендерної асиметрії в різноманітних концепціях влади. Постмодерн і дискурсивні гендерні практики. Жінки як об'єкт мікрополітичного тиску й придушення.

Гендер як вияв владних відносин на мікро- та макрорівнях влади. Місце гендерного конструкту у формуванні та функціонуванні державної влади. Гендерний компонент у державних механізмах регулювання соціальних відносин.

Тема 2. Розвиток гендерних досліджень у країнах Західної Європи та США на сучасному етапі.

Модель політичної системи традиційного суспільства, побудована на домінуванні чоловіків. Корпоративність та ієрархічність “чоловічої політики”. Етапи становлення і основні положення чоловічого шовінізму. Поява жіночого питання, як такого, що намагалося змінити гендерні та політичні системи в країнах Західної Європи та США.

Рівноправність жінок як проблема перерозподілу влади. Жіночий рух як самостійний феномен суспільно-політичного життя XIX-XX століть. Рух суфражисток – перші кроки з реалізації гендерної рівності у політичній сфері. Основні типи жіночих організацій. Основні принципи сучасних гендерних систем США, країн Західної та Східної Європи.

Виокремлення ідеології фемінізму з ідеологій лібералізму, соціалізму, радикалізму та націоналізму впродовж XIX – на початку XX століть. Трансформація ідеології фемінізму у другій половині XX століття. Тотальна критика патріархальності та сексизму.

Тема 3. Гендерні дослідження в Україні.

Історичні витоки українського патріархату. Вплив релігійного фактору на розподіл ролей між чоловіками та жінками в суспільстві. Жіночий рух в Україні – історія, типологія, регіональні відмінності. Становлення та розвиток феміністичних ідеологій в Україні. Фемінізм і націоналізм. Особливості розвитку феміністичної теорії на західноукраїнських землях та Наддніпрянській Україні.

Боротьба за освіту, професійні і громадянські права – основний лейтмотив жіночого руху. Реалізація «емансипаторського проекту більшовиків». Роль держави в трансформації гендерних відносин. Радянський гендерний контракт «мати, робітниця, домогосподарка».

«Дилема перевантаженості» жінки в сім'ї та її загострення в умовах України. Співвідношення репродуктивної та продуктивної сфер життєдіяльності. «Гендерні стелі» та «гендерні стіни» української політики.

Тема 4. Гендерна політика та її складові.

Проблема прав людини як висхідна у формуванні гендерної політики. Права жінок у контексті прав людини. Вплив Всесвітніх конференцій на утвердження прав жінки як людини. Перехід від патерналістської до гендерної політики. Переваги гендерної політики. Вплив європейських та світових організацій на формування гендерної політики.

Історична генеза реалізації принципу рівних прав і можливостей. Сучасні вимоги до інституційних національних механізмів забезпечення гендерної рівності. Комплексний підхід до проблеми рівності.

Механізми впровадження політики гендерної рівності. Нормативно-регультивний механізм. Політико-адміністративний механізм. Інституційний механізм. Організаційно-кадровий механізм. Освітньо-ідеологічний механізм. Фінансово-економічні інструменти впровадження гендерної рівності.

Тема 5. Гендерна політика у сучасній Україні.

Фактори впливу на формування гендерної політики в Україні. Гендерна система і гендерна політика в період перебудови та пострадянської України. Можливості і перспективи розвитку суспільних і політичних рухів з урахуванням питань гендерної політики. Демократизація українського суспільства і діяльність жінок у політичних партіях та громадських організаціях. «Жіноче питання» в програмах політичних партій і суспільно-політичних рухів сучасної України.

Проблеми інтеграції України в міжнародне співтовариство. Міжнародні чинники впливу на гендерну політику держави. Рівні права та можливості жінок і чоловіків, як невід'ємний елемент громадянського суспільства. Законодавчі ініціативи щодо утвердження принципу рівних прав і можливостей.

Нормативно-правові основи забезпечення рівних прав і можливостей жінок та чоловіків. Розвиток гендерної демократії. Проблеми законодавчого забезпечення гендерної політики в Україні.

Гендерні дослідження як показник формування гендерної політики.

МОДУЛЬ II. МЕТОДОЛОГІЯ ТА ПРОЦЕДУРИ ГЕНДЕРНОГО АНАЛІЗУ

Тема 6. Гендерний аналіз як інструмент людиноорієнтованого підходу.

Гендерний аналіз як метод стратегічного аналізу. Різновиди гендерного аналізу. Проведення гендерних аналізів із застосуванням найрізноманітніших методик та технік.

«Гендерний аналіз +» – метод оцінки аналізу політичних явищ. Гендерний аналіз як наскрізний компонент процесу публічного управління та вироблення політичних рішень.

Процедура та етапи проведення гендерного аналізу. Гендерна статистика та дані розподілені за статтю. Гендерний аналіз 3Р та гендерний аналіз 4Р.

Досвід та практики використання гендерного аналізу в Україні.

Тема 7. Оцінка соціально-гендерного впливу як різновид гендерного аналізу.

Сутність оцінки соціально-гендерного впливу (ОСГВ). Об'єкт та предмет дослідження ОСГВ.

Моніторинг та оцінка: спільне та відмінне. Оцінка впливу та стратегічні прогнози. Нечутливий, нейтральний та чутливий соціально-гендерний вплив.

Аналіз зацікавлених сторін. Як мінімізувати негативний вплив на зацікавлені сторони та посилити вплив позитивний?

Кроки проведення ОСГВ. Характеристика складових ОСГВ.

Тема 8. Гендерна експертиза політико-управлінських процесів.

Сутність та значення гендерних експертиз. Світовий та вітчизняний досвіди використання гендерних експертиз.

Нормативні документи, що регулюють проведення гендерної експертизи в Україні. Інструментарій гендерної експертизи.

Гендерна експертиза нормативно-правових актів органів державної влади в Україні як обов'язкова процедура верифікації. Гендерна експертиза стратегічних документів національного та місцевого рівнів.

Вимоги до оформлення звіту гендерної експертизи.

Тема 9. Гендерний аудит.

Поняття та різновиди гендерного аудиту. Нормативні документи, що регулюють процедури проведення гендерного аудиту.

Гендерний аудит корпоративної культури. Гендерний аудит територій. Гендерний аудит безпеки. Гендерний аудит як частина фінансового аудиту (досвід Рахункової палати України).

Методичні рекомендації Міністерства соціальної політики України щодо проведення гендерного аудиту підприємствами, установами та організаціями. Перелік первинних документів і матеріалів для проведення гендерного аудиту.

Форма та критерії проведення гендерного аудиту.

Тема 10. Гендерний бюджетний аналіз.

Гендерне бюджетування та його складові. Світовий досвід застосування гендерного бюджетного аналізу.

Гендерний бюджетний аналіз. Методологія проведення гендерного бюджетного аналізу. Гендерночутливі та гендернонечутливі бюджети. Людиноорієнтований підхід та програмно-цільовий метод у бюджетному процесі.

Досвід застосування гендерного підходу у бюджетному процесі в Україні (державний та місцевий рівні). Методичні рекомендації Міністерства фінансів України щодо застосування гендерного підходу у бюджетному процесі.

6.2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Форма навчання: денна					
	Усього	у тому числі				
лекції		практичні (семінарські)	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота	
2-й семестр						
Модуль І. Передумови виникнення гендерного аналізу						
Тема 1. Зміст концепції гендерної рівності.	12	4	2	-	-	6
Тема 2. Розвиток гендерних досліджень у країнах Західної Європи та США на сучасному етапі.	14	2	2	-	-	10
Тема 3. Гендерні дослідження в Україні.	10	2	2	-	-	6
Тема 4. Гендерна політика та її складові.	12	2	2	-	-	8
Тема 5. Гендерна політика у сучасній Україні.	12	2	2	-	-	8
Модульна контрольна робота	1	1	-	-	-	-
Разом за модуль	61	13	10	-	-	38
Модуль 2. Методологія та процедури гендерного аналізу						
Тема 6. Гендерний аналіз як інструмент людиноорієнтованого підходу.	12	4	2	-	-	6
Тема 7. Оцінка соціально-гендерного впливу як різновид гендерного аналізу.	12	2	2	-	-	8
Тема 8. Гендерна експертиза політико-управлінських процесів.	12	2	4	-	-	6
Тема 9. Гендерний аудит.	10	2	2	-	-	6
Тема 10. Гендерний бюджетний аналіз.	12	2	2	-	-	8
Модульна контрольна робота	1	1	-	-	-	-
Разом за модуль	59	13	12	-	-	34
Разом за семестр	120	26	22	-	-	72

6.3. Теми практичних (семінарських, лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1.	Тема 1. Зміст концепції гендерної рівності.	2	
2.	Тема 2. Розвиток гендерних досліджень у країнах Західної Європи та США на сучасному етапі.	2	
3.	Тема 3. Гендерні дослідження в Україні.	2	
4.	Тема 4. Гендерна політика та її складові.	2	
5.	Тема 5. Гендерна політика у сучасній Україні.	2	
6.	Тема 6. Гендерний аналіз як інструмент людиноорієнтованого підходу.	2	
7.	Тема 7. Оцінка соціально-гендерного впливу як різновид гендерного аналізу.	2	
8.	Тема 8. Гендерна експертиза політико-управлінських процесів.	4	
9.	Тема 9. Гендерний аудит.	2	
10.	Тема 10. Гендерний бюджетний аналіз.	2	
Разом		22	

6.4. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1.	Тема 1. Зміст концепції гендерної рівності.	6	
2.	Тема 2. Розвиток гендерних досліджень у країнах Західної Європи та США на сучасному етапі.	10	
3.	Тема 3. Гендерні дослідження в Україні.	6	
4.	Тема 4. Гендерна політика та її складові.	8	
5.	Тема 5. Гендерна політика у сучасній Україні.	8	
6.	Тема 6. Гендерний аналіз як інструмент людиноорієнтованого підходу.	6	
7.	Тема 7. Оцінка соціально-гендерного впливу як різновид гендерного аналізу.	8	
8.	Тема 8. Гендерна експертиза політико-управлінських процесів.	6	
9.	Тема 9. Гендерний аудит.	6	
10.	Тема 10. Гендерний бюджетний аналіз.	8	
Разом		72	

7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ ДИСЦИПЛІНА

Обладнання: Ноутбук, проектор, клікер.

Програмне забезпечення: операційною система Windows та програмний пакет Microsoft Office.

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Гендерна політика в системі публічного управління України / [М. Канавець (кер. авт. колективу), Ю. Лихач, А. Кукуля, А. Алексєєнко, О. Бутенко, В. Костик, О. Руденко, Н. Богданова; за заг. ред. К. Ващенка]. К.: Центр адаптації державної служби до стандартів Європейського Союзу, 2018. 125 с.
2. Гошовська В. Г. Основи гендерної політики в парламентській діяльності: навч. посіб. / [В. А. Гошовська, Н. Б. Ларіна, В.В. Святненко]; за заг. ред. В.А. Гошовської. К., 2011. 100 с.
3. Карбовська Н. Інструменти інтегрування концепції гендерної рівності в роботу органів місцевої влади / Н. Карбовська, Т. Литвинова. К., Український Жіночий Фонд, 2010. 120 с. Режим доступу: https://www.uwf.org.ua/files/gender_manual.pdf
4. Маланчук-Рибак О. Жінка в історії: Навчальна хрестоматія для студентів історичних та гуманітарних факультетів університетів. Львів, 2002., 336 с.
5. Мельник Т.М. Гендерна політика в Україні. К., 1999.
6. Основи теорії гендеру: Навчальний посібник. К.: “К.І.С.”, 2004. 536 с.
7. Реалізація гендерної політики в управлінні освітою: навч.-метод. посіб. / [Н.Г. Протасова, Л. А. Гаєвська, Т. О. Лукіна та ін.; за заг. ред. Н. Г. Протасової]. К.; [Запоріжжя : Друк. світ], 2011. 176 с.

Допоміжна література

1. Впровадження комплексного гендерного підходу в роботу органів державної виконавчої влади на регіональному рівні: Методичні рекомендації / Авт.-упоряд.: Євченко С.В., Остапчук О.Л.. Житомир, 2018. 56 с. Режим доступу: http://pleddg.org.ua/wp-content/uploads/2019/06/Gender_approach_Zytomyr.pdf
2. Гендерно-орієнтоване бюджетування: аналіз програм, які фінансуються з бюджету, з позиції гендерної рівності. // Посібник для працівників органів державної влади та місцевого самоврядування. К., 2017. 34 с. Режим доступу: http://www.un.org.ua/images/documents/4463/UA%20manual%20GRB%20Analysis_PRI_NT.pdf
3. Гендерні аспекти бюджетування на місцевому рівні: практичний посібник. К., 2012. Режим доступу: <http://library.fes.de/pdf-files/bueros/ukraine/09511.pdf>
4. Запровадження гендерно орієнтованого бюджетування в об'єднаних територіальних громадах України: підхід та досвід Національного демократичного інституту. Авторки Т. Іваніна, О. Кисельова. К., 2019. 60 с. Режим доступу: <https://decentralization.gov.ua/uploads/library/file/536/GRB-handbook.pdf>
5. Основні стратегії та методології гендерного інтегрування. Керівництво з використання методології «ЗР». Авторський колектив: Н. Карбовська, Т. Литвинова, Т. Мельник, О. Сулова. К. : Український Жіночий Фонд, 2007. 120 с.

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

Міжнародні документи:

1. Декларація тисячоліття Організації Об'єднаних Націй. Прийнята резолюцією №55/2 Генеральної Асамблеї ООН від 8 вересня 2000 року. Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_621#Text
2. Договір про Європейський Союз від 07 лютого 1992 року. Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_017#Text
3. Європейська соціальна хартія, від 3 травня 1996 року. Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_062#Text
4. Європейська хартія рівності жінок і чоловіків у житті місцевих громад, травень 2006 року (The European Charter for Equality Of Women And Men in Local Life, May 2006). Режим доступу: <https://www.auc.org.ua/novyna/yevropeyska-hartiya-rivnosti-zhinok-i-cholovikiv-u-zhytti-miscevyh-gromad>
5. Загальні рекомендації, ухвалені Комітетом ООН з ліквідації дискримінації щодо жінок від 25 липня 2015 р. (CEDAW/C/GC/33). Режим доступу: <https://land.gov.ua/wp-content/uploads/2019/01/%D0%97%D0%B0%D0%B3%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D1%96-%D1%80%D0%B5%D0%BA%D0%BE%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D0%B4%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%97-%D0%9A%D0%BE%D0%BC%D1%96%D1%82%D0%B5%D1%82%D1%83-%D0%9E%D0%9E%D0%9D.pdf>
6. Конвенція про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок (CEDAW) / Переклад з російської, публ. Сборник Международных договоров СССР, вып. XXXVII. М., 1983, С. 26-36. Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_207
7. Конвенція Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу з цими явищами, або Стамбульська конвенція від 11 травня 2011 року (Council of Europe Convention on preventing and combating violence against women and domestic violence; Istanbul Convention, Istanbul, 11.V.2011). Режим доступу: <https://rm.coe.int/1680093d9e>
8. Конвенція Ради Європи про захист прав людини і основоположних свобод, від 4.11.1950 р. Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text
9. Конвенція Ради Європи про заходи щодо протидії торгівлі людьми, від 16 травня 2005 року. Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_858#Text
10. Консолідовані версії Договору про Європейський Союз та Договору про функціонування Європейського Союзу (2010/С 83/01) від 30 березня 2010 року. Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_b06#Text
11. Пекінська Платформа Дій та Пекінська декларація, прийняті на четвертій Всесвітній конференції зі становища жінок у м. Пекін 15 вересня 1995 року. Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_507#Text
12. Перетворення нашого світу: Порядок денний в області сталого розвитку на період до 2030 року: резолюція Генеральної Асамблеї ООН № 70/1 від 25 вересня 2015 року (Resolution of the United Nations General Assembly № 70/1 of 25 September, 2015 «Transforming our World: the 2030 Agenda for Sustainable Development»). Режим доступу: <http://sdg.org.ua/ua/resources-2/344-2030-2015>
13. Резолюція 1325 (2000), ухвалена Радою Безпеки на її 4213-му засіданні, 31 жовтня 2000 року. Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_669#Text
14. Хартія основних прав Європейського Союзу від 07 грудня 2000 року. Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_524#Text

Закони України:

15. Бюджетний кодекс України, від 8 липня 2010 року // Верховна Рада України. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>
16. Кодекс законів про працю України (затверджений Законом від 10 грудня 1971 року № 322-VIII, ВВР, 1971, додаток до № 50, ст. 375). Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#Text>
17. Конституція України, прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року (Закон України від 28 червня 1996 року № 254к/96-ВР). Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text>
18. Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо запровадження середньострокового бюджетного планування: Закон України від 6 грудня 2018 року № 2646-VIII. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2646-19>
19. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо запобігання та протидії дискримінації: Закон України від 13 травня 2014 року № 1263-VII. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1263-18#Text>
20. Про державну службу: Закон України від 10 грудня 2015 року № 889-VIII. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19#Text>
21. Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків: Закон України від 08 вересня 2005 року № 2866-IV. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2866-15#Text>
22. Про запобігання та протидію домашньому насильству: Закон України від 07 грудня 2017 року № 2229-VIII. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-19#Text>
23. Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні: Закон України від 06 вересня 2012 року № 5207-VI. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5207-17#Text>

Укази Президента України:

24. Про затвердження Національної стратегії у сфері прав людини: указ Президента України від 25 серпня 2015 року № 501/2015. Режим доступу: <https://www.president.gov.ua/documents/5012015-19364>
25. Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року: указ Президента України від 30 вересня 2019 року № 722/2019. Режим доступу: <https://www.president.gov.ua/documents/7222019-29825>
26. Стратегія державної кадрової політики на 2012-2020 роки: схвалено Указом Президента України від 1 лютого 2012 р. № 45/2012. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/45/2012>.

Постанови Кабінету Міністрів України:

27. Питання проведення гендерно-правової експертизи: постанова Кабінету Міністрів України від 28 листопада 2018 року № 997. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/997-2018-п#Text>
28. Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України: постанова Кабінету Міністрів України від 4 грудня 2019 року № 1066. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1066-2019-п#Text>
29. Про Урядового уповноваженого з питань гендерної політики: постанова Кабінету Міністрів України від 07 червня 2017 року № 390. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/390-2017-п#Text>

Розпорядження Кабінету Міністрів України:

30. Деякі питання реформування державного управління України: розпорядження Кабінету Міністрів України від 24 червня 2016 року № 474-р. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/474-2016-p#Text>
31. Питання збору даних для моніторингу реалізації цілей сталого розвитку: розпорядження Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 року № 686-р. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/686-2019-p#Text>
32. Про затвердження Національного плану дій з виконання резолюції Ради Безпеки ООН 1325 «Жінки, мир, безпека» на період до 2025 року: розпорядження Кабінету Міністрів України від 28 жовтня 2020 року № 1544-р (із змінами, внесеними згідно з Розпорядженням КМ №1150-р від 16.12.2022). Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1544-2020-%D1%80#Text>
33. Про затвердження плану дій з реалізації Національної стратегії у сфері прав людини на 2021-2023 роки: розпорядження Кабінету Міністрів України від 23 червня 2021 року № 756-р. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/756-2021-%D1%80#Text>
34. Про затвердження плану заходів з реалізації Стратегії реформування системи управління державними фінансами на 2017-2020 роки: розпорядження Кабінету Міністрів України від 24 травня 2017 року № 415-р. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/415-2017-p#Text>
35. Про схвалення Концепції Державної соціальної програми запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі на період до 2023 року: розпорядження Кабінету Міністрів України від 10 жовтня 2018 року № 728-р. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/728-2018-p#Text>

Накази міністерств:

36. Про Експертну раду з питань розгляду звернень за фактами дискримінації за ознакою статі: наказ Міністерства України у справах сім'ї, молоді та спорту від 6 вересня 2010 року № 3036. Режим доступу: <https://www.msp.gov.ua/news/17329.html>
37. Про затвердження Інструкції щодо інтеграції гендерних підходів під час розроблення нормативно-правових актів: наказ Міністерства соціальної політики України, від 7 лютого 2020 року, №86. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0211-20#Text>
38. Про затвердження Методичних рекомендацій з проведення гендерно-правової експертизи актів законодавства та проектів нормативно-правових актів, визнання таким, що втратив чинність, наказу Міністерства юстиції України від 12 травня 2006 року № 42/5: н, від 27 листопада 2018 року, № 3719/5. Режим доступу: <https://minjust.gov.ua/m/pravovi-zasadi-provedennya-genderno-pravovoi-ekspertizi>
39. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо впровадження та застосування гендерно орієнтованого підходу в бюджетному процесі: наказ Міністерства фінансів України від 2 січня 2019 року, №1. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0001201-19#Text>
40. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо оцінювання гендерного впливу галузевих реформ: наказ Міністерства соціальної політики України, від 14 квітня 2020 року, №257. Режим доступу: <https://www.msp.gov.ua/documents/5701.html>